

souboj a podtitulem *Tři sta let poté (1709–2009)* oživilo zvláštní událost vrcholně barokní Evropy: souboj – zápas – zápolení jmenovaných velikánů ve hře na klávesové nástroje před 300 lety, zjara 1709 v Římě. Jak přesně probíhalo ono klání v paláci kardinála Ottoboniho, kde byla cembala a varhany, dnes ovšem nikdo nepamatuje. Ví se jen, že v cembale vítězil *Scarlatti*, ve varhanách *Händel*. Dnes nemohlo jít o soutěž varhaníka s cembalistou, věc probíhala mezi dvěma virtuosy na moderní klavíry, a tak měli pro průběh soutěže, kterou předváděli, značnou volnost. Předehru a finále hráli spolu na dva klavíry a v závěru také na čtyři ruce u jednoho klavíru: transkripce radostné a veselé hudby obou protagonistů a možná i něco improvizace k tomu. Mezi tím se soutěžilo při rychlém střídání a krátkých výkladech obou protagonistů anglicky. Nebyly to žádné přednášky: jen stručná ohlášení titulů (častěji neúplná: nešlo o historickou dokumentaci, ale jen o přibližnou orientaci posluchačů) a glosy, které umožňovaly pochopit, co se hraje, někdy velmi vtipně. Kdo bude v jednotlivých disciplínách soutěže hrát první a kdo druhý, rozhodovaly kostky, ale výsledek losování nikdo nekontroloval. Je to pochopitelné: stálo by to drahocenný čas; z hlediska posluchačského zážitku je přitom jedno, zda pořadí bylo dohodnuto předem nebo ne. Tak v oddílu skladeb k tanci zazněly gavoty, sarabandy a gigy obou skladatelů, pak fugy v melodickém italském i v přísném německém stylu, cembalové skladby humorné – zvukomalebné i parodické – fantasie kontrastní povahy středomořské i středoevropské a nakonec improvizace na témata obou skladatelů. To všechno hráli oba protagonisté na vrcholné virtuosní úrovni. Postupně už od tanců se vyjevovalo, jak je *Doménico Scarlatti* rozmanitě, ale skoro stále filigránsky zdobný a jak myšlenkově soustředěná i invenčně hluboká je hudba *Händelova*. Večer měl svou gradaci: ne náhodou se začínalo hudbou taneční a vrcholilo fantasiemi a improvizacemi, ve kterých oba virtuosové prokázali hluboký ponor i do kompozičně slohové problematiky svých mistrů. Byl to nádherný zážitek, velmi vtipně oživující stereotyp koncertů staré hudby a přitom nabízející vrcholné interpretační výkony. Všichni odtud odcházeli nadšeni. Jsem si jist, že o klavíristech *Michelangelovi Carbonarovi* a *Cédriku Pesciovi* ještě mnoho uslyšíme a také v budoucnosti oceníme jejich skvělou hru. ■

BRavo LIBORU NOVÁČKOVÍ

Praha, Rudolfinum

Jaroslav Smolka

O skvělé zážitky a mimořádně vřelou atmosféru přišli ti, kdo neobsadili přibližně třetinu křesel Dvořákovy síně při pražsko-jarním Nokturnu III v úterý 2. 6. ve 21.30 hod. Nepřišli snad z únavy těsně před koncem festivalu, nebo na koncertě chyběli proto, že tu nehrál proslulý cizinec? Dnes třicetiletého **Libora Nováčka** mám v dobré paměti už z průběhu předminulého desetiletí, kdy proslul jako pražský, bezmála zázračný dětský talent. Manažersky agilní tatínek jej tehdy dokázal dobře uplatnit na koncertních pódii a zřejmě i rozvázně dbal o rozvoj chlapcovy umělecké osobnosti. V době svého zrání získal mladý klavírista mnoho úspěchů soutěžních i koncertních. Při tomto samostatném recitálu dokázal, že spolehlivě vládne vrcholnou klavírní technikou i bohatou hudební fantazií. Zahájil *Sonátou F dur, Hob. XVI:23 Josepha Haydna*. Ze tří vět díla vytvořil líbezně profilované a jednoduše stavebně vymodelované obrázky, znamenitě kontrastující v rámci cyklického celku. Výrazně vyzvedl perlivou ubíhavost obou krajních vět, vystupňovanou do maximálně překotného, ale v každém běhu a všech tónech zřetelného víru, i střízlivou a přece vroucnou zpěvnost středního Adagia. Byla to – jak Haydnovu slohu přísluší – interpretace krystalicky průhledná i zářící. Hlavní náplní programu byla dvě závazná cyklická díla první poloviny 20. století. Z dvanácti skladeb 2. řady *Preludií Clauða Debussyho* jich zahrál devět – zřejmě s ohledem na čas: prodlužovat nokturno přes jedenáctou by nebylo rozumné.

Při výběru, který zvolil, posílil imaginaci zejména přírodních obrazů s temnější atmosférou. Právě tady se projevil jako mistr impresionistické klavírní techniky, skvěle srozuměný se skladatelovou hudební poetikou. Jeho barevně rozmanitá souhra tónů klavíru, složitá agogika s četnými vybočeními z pravidelného pulsu čítacích dob a přitom sklenutí stavby každého preludia bylo vpravdě mistrovské. Mezitím se jen mihly hudební obrázky jemně komické a brilantní manifestace prstové techniky. Suvrénní a velkolepý byl **Libor Nováček** i v oslavném vrcholu cyklu *Ohňostroj*. Při bohaté pestrosti tu zajímavě a vyváženě odlišil kolorit slavnosti a jasné fanfárové názvuky, vrstvu, rafinovaně vyvrcholenou náhle ztišeným i fakturně oprostěným citátem z *Marseillaisy* – skladatelovou diskrétní vlasteneckou připomínkou. Osobitě interpretace vyprofiloval i *Bohuslava Martinů Tři české tance, H 154*. Je to skladba, kterou skladatel po dvou letech působení v Paříži manifestoval svůj původ a pevné spříznění s hudebními zdroji v českém folkloru. **Libor Nováček** všechny tři tance pojal jako pianisticky skvěle stylizovanou oslavu lidové bezprostřednosti a síly invence. Přitom jen diskrétně vyjádřil zejména synkopami zpodobené přenesení té lidově inspirované hudby do pařížské současnosti 20. let. Při bohatě zaměstnané klávesnici přednesl všechny tři tance přehledně, se zřetelným nádechem finální slavnosti. Publikum interpreta ocenilo bohatými ovacemi a jásotem. Je to pochopitelné: slyšeli jsme tu klavíristu se všemi atributy mistrovství a na cestě ke skvělé umělecké budoucnosti. ■

ZÁVĚR PATŘIL DVOŘÁKOVÍ A ČESKÉ FILHARMONII S ELIAHU INBALEM

Praha, Smetanova síň

Vladimír Říha

Koncertem (3. 6.) **České filharmonie**, kterou dirigoval její nový šéfdirigent, Izraelec **Eliahu Inbal**, skončil ve vyprodané Smetanově síni 64. ročník festivalu Pražské jaro. Jak je v posledních letech již tradicí, jádrem programu byla díla *Antonína Dvořáka*, tentokrát *Symfonie č. 8 G dur* a kantáta *Te Deum* se sólisty **Maďarkou Adrienne Miksch** a našim **Adamem Plachetkou**.

Dvořákova známá symfonie zvaná *Anglická* podle uvedení v Londýně v roce 1890 je jednou z nejhranějších kompozic skladatele a je často rovněž nazývána pastorální pro romantickou oslavu přírody a zejména pro poslední dvě věty plně podmanivé jásavosti. Má ale řadu zrádných míst pro hráče zejména dechových a žestových nástrojů, a tak každé její uvedení je očekáváno s napětím. Tentokrát mu přispívala i přítomnost nového šéfdirigenta, který nedirigoval ve fraku, ale v tmavém obleku s kravatou a tmavou košilí, čímž řadu lidí v hledišti překvapil – ne však ty, kteří měli možnost sledovat jeho nedávné dubnové kreace s ČF. Dirigent ale nakonec představil uspokojivě pouze poslední dvě věty, začátek byl totiž ještě pln otazníků ohledně celkové koncepce a Inbalem vyzývané muzikálnosti českých hráčů, kterým poskytl až příliš velký prostor.

Mnohem lépe mu tak vyšlo teprve následující *Te Deum*, ale ani tady nebylo vše stoprocentní. Hodně mu pomohl **Pražský filharmonický sbor**, oba sólisté však nepodalí oslavní výkon. Překvapilo to hlavně u Adama Plachetky, který byl před festivalem ve výborné formě (tento koncert ale zpíval v nemalé indispozici, nadopován antibiotiky, pozn. redakce), neznámá Maďarka (ale vítězka mnoha soutěží a dokonce specialista na českou hudbu!) rovněž nezačala nejlépe, ale postupně se rozezpívala. Nakonec vytvořila s Plachetkou slušnou dvojici, ale určitě jsme původně od nich očekávali více. Možná, že to bylo i nepřesvědčivou dirigentovou koncepcí a celkovou situací, která mu v Praze připravila tolik překvapení. Lze tedy konstatovat, že koncert sice